

23. marec 1939, Bratislava.

Odpoveď maďarskej vlády na verbálnu nótu slovenského MZV týkajúca sa vpádu maďarských jednotiek na teritórium východného Slovenska.

Note Verbal

Se référant à la Note No. 262/1939 en date du 23. mars a. c.¹, le Consulat Royal de Hongrie a l'honneur de porter à la connaissance du Ministère des Affaires Étrangères de Slovaquie, que selon une communication reçu du Gouvernement Royal Hongrois, les troupes hongroises n'exécutent aucune opération militaire en Slovaquie orientale.

Il est probable, qu'il ne s'agit, que d'un incident local résultant du fait, que la frontière orientale de la Slovaquie vers l'ancienne Russie Subcarpathique n'a jamais été fixée.

Le Gouvernement Royal Hongrois a ouvert une enquête dans l'affaire et le Consulat Royal de Hongrie ne manquera pas d'en communiquer le résultat à l'honorable Ministère des Affaires Étrangères aussitôt qu'il en sera informé².

Verbálna nóta.

S odvolaním sa na nótu č. 262/1939 z 23. marca tohto roku,¹ Konzulát Maďarského kráľovstva má tú česť oznámiť Ministerstvu zahraničných vecí Slovenska, že podľa oznámenia vlády Maďarského kráľovstva maďarské jednotky nevyvíjajú žiadne vojenské operácie na východnom Slovensku.

Je pravdepodobné, že ide o miestny incident vyplývajúci z toho, že hranica medzi východným Slovenskom a bývalou Podkarpatskou Rusou predtým nikdy nebola vyznačená.

V uvedenej veci vláda Maďarského kráľovstva začala vyšetrovanie, ktorého výsledok hneď oznámi ctenému Ministerstvu zahraničných vecí Slovenska, len čo získa o ňom informácie.²

SNA, MZV, kart. 79, f.: Maďarské vojsko, pohyb na hraniciach, č. 00357. Originál, strojepis.

¹ Pozri dok. č. 188.

² Večer 23. 3. 1939 maďarský konzul Gy. Petravich hlásil z Rusoviec do Budapešti MZV, že štátny tajomník slovenského MZV J. Zvrškovec mu dal prečítať I. článok zmluvy o ochrannom pomere medzi Nemeckou ríšou a Slovenským štátom, podpísanej v priebehu dňa v Berlíne, ktorý znel: „Nemecká ríša preberá ochranu nad politickou nezávislosťou Slovenského štátu a nad integritou jeho teritória.“ J. Zvrškovec pritom vyhlásil, že „otázku narušenia hranice maďarským vojskom na východnom Slovensku slovenská vláda by chcela riešiť vzájomným rokovanim. Preto zatiaľ nepožiadala nemeckú vládu o pomoc a iba oznámila nemeckému konzulovi, že maďarské vojsko prekročilo hranicu. Ak do zajtra, t. j. 24. marca do 8 hodiny, sa maďarské jednotky nestiahnu z územia alebo aspoň nezačnú ustupovať, potom slovenská vláda bude žiadať od Nemecka vojenskú pomoc. Vlastnému vojsku vydá rozkaz, aby vytlačilo maďarské jednotky na pôvodnú hranicu.“ – MOL, Käm. pol. 1939, 457 es, 65/7-1456. Záznam telefonického hlásenia Gy. Petravicha z 23. 3. 1939.

24. marec 1939, Bratislava.

Správa okresného náčelníka v Nitre Prezidiu krajského úradu o presunoch maďarského vojska na južnom úseku slovenských hraníc.

Fonogram

Okresný náčelník v Nitre oznamuje, že podľa hlásenia Hlinkovej gardy pochoduje silné maďarské vojsko z Nových Zámkov cez Šurany smerom na Nitru v počte asi 8 000 mužov. Jedná sa o pechotu, delostrelectvo a tankové oddiely. V Šali má byť sústredená maďarská jazda. Okresný náčelník toto oznamuje pre informáciu¹.

Prevzal:
Dr. Vaněk

SNA, MZV, kart. 79, f.: Maďarské vojsko, pohyb na hraniciach, č. 90. Kópia, strojopis.

¹ Na spodnej časti spisu poznámka: „Obsah fonogramu som ihneď oznámil ministerstvu národnej obrany (prevzal štábný kapitán Balley) a ministerstvu zahraničných vecí v Bratislave. Telefonoval Dr. Vaněk.“

24. marec 1939, 12.00 hod., Bratislava.

Záznam o vyhlásení MNO podplukovníka F. Čatloša o vojenskej situácii na východnom Slovensku.

Záznam

Pán minister Čatloš naznačil mi túto situačnú správu na slovenskom východe:

Maďari pomaly ustupujú pod tlakom našich jednotiek.¹ Hlavne letectvo vyvíja veľkú činnosť a zaznamenalo značné úspechy.² Maďari kladú pritom najväčší možný odpor.

Zaznamenal:
Dr. Mikuš³

SNA, MZV, kart. 79, f.: Maďarské vojsko, pohyb na hraniciach, č. 336. Kópia, strojopis.

¹ Dňa 24. 3. 1939 podplukovník A. Malár hlásil o 6.10 hod. na MNO: „Naše jednotky podľa plánu zahájili postup o 04.30 hod. Nepriateľské jednotky bez boja začali ustupovať smerom k hraniciam.“ – VHA, Praha, fond 53, f. 111, č. 43.

O 12.45 hod. okresný náčelník z Michaloviec hlásil: „Maďarské vojsko ustúpilo z michalovského okresu s výnimkou obce Pavlovce n/Uhom a Vysoká, ktoré dosiaľ má obsadené. Podľa správ zo sminského okresu maďarské vojsko aj v tomto okrese je na ústupe. Podľa posledných informácií pri Sobranceiach sa ešte bojuje. Zasiahlo tam aj naše letectvo.“ – SNA, MZV, kart. 79, f.: Maďarské vojsko, pohyb na hraniciach, č. 00318.